

prima instanță: S. Dimitriu
instanța de apel: N. Cernat, A. Pahopol, A. Gavrilița

dosarul nr. 2rac-392/13

DECIZIE

25 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Vera Macinskaia
Nicolae Clima
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Primăria comunei Băcioi,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Șveț Ivan” împotriva Primăriei comunei Băcioi cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2013, prin care a fost respins apelul declarat de către Primăria comunei Băcioi și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 iunie 2012, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă

La 28 februarie 2012 ÎI „Șveț Ivan” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei comunei Băcioi mun. Chișinău cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în baza contractului de achiziții publice încheiat cu Primăria comunei Băcioi în persoana Primarului Ion Bivol, în calitate de prestator/antreprenor, a livrat marfa pârâtului, conform anexelor contractuale în sumă de 59983,28 lei.

Menționează că obligațiile contractuale sunt confirmate prin Actul de instalare a bunurilor materiale la Grădinița nr. 45 Brăila; Actul de instalare a bunurilor materiale la Gimnaziul nr. 102 Brăila; Actul de recepție a obiectului sistemului de gazificare din 14 septembrie 2010; Actul de recepție a obiectului sistemului de gazificare din 20 octombrie 2010.

Susține că conform pct. 3.4 a Contractului, beneficiarul avea obligația să efectueze plata prevăzută în contract în termen de 30 zile după livrare, iar conform

pct. 8.9 a Contractului pentru achitarea cu întârziere a mărfii, pârâtul va suporta o penalitate în sumă de 0.1% pentru fiecare zi de întârziere.

Afirmă că pârâtul nu a achitat costul serviciilor prestate, în termenul indicat în contract, motiv pentru care la 16 decembrie 2011, a expediat în adresa acestuia o pretenție prin care a solicitat achitarea datoriei, demers care a rămas fără satisfacere.

Invocă că penalitatea pentru neachitarea la timp a costului serviciilor constituie suma 10796 lei, având în vedere calculul $59\,983,28 \times 0,1\% \times 180$ zile.

Iar dobânda de întârziere pentru perioada 20 octombrie 2010-20 decembrie 2011 constituie suma de 12517 lei, precizând că pentru anul 2010 constituie suma de 1840 lei ($59983,28 \text{ lei} \times 16\% / 365 \text{ zile} \times 70 \text{ zile}$) și pentru anul 2011- 10677 lei ($59983,28 \text{ lei} \times 17,8\%$).

Solicită încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a datoriei în mărime de 59983,28 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 12517 lei, a penalității contractuale în sumă de 10796 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 iunie 2012 acțiunea a fost admisă integral și încasat din contul Primăriei comunei Băcioi în beneficiul ÎI „Șveț Ivan” suma datoriei rezultată din neexecutarea obligației și cheltuielile de judecată în sumă totală de 85796, 28 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2013 a fost respins apelul declarat de către Primăria comunei Băcioi și menținută hotărârea primei instanțe.

La 06 iunie 2013 Primăria comunei Băcioi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului invocă dezacordul cu hotărârile judecătorești emise pe marginea pricinii în cauză, considerându-le neîntemeiate, la caz nefiind constatate și elucidate circumstanțele esențiale ale pricinii, cauza fiind examinată în absența unui participant la proces.

Menționează că la ședința de judecată din 04 iunie 2012 a fost lipsit de posibilitatea de a formula, argumenta și dovedi poziția în proces, în adresa Primăriei parvenind citația, în care era indicat că este invitată la 04 iunie 2012 ora 10.30.

Susține că în ziua respectivă, la ora indicată în citație, reprezentantul Primăriei s-a prezentat în fața judecății, însă grefiera i-a explicat că cauza dată nu este fixată pentru ora 10.30.

Afirmă că în urma analizei materialelor cauzei, a constatat că intimatul a fost invitat la judecată pentru 04 iunie 2012, ora 09.40, pe când Primăria a fost chemată tot, pentru data de 04 iunie 2012, însă pentru ora 10.30.

La fel, invocă că potrivit încheierii de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare, a fost dispusă fixarea cauzei pentru 04 iunie 2012, ora 09.40, totodată și din procesul-verbal al ședinței de judecată din 04 iunie 2012 rezultă că ședința a fost declarată deschisă la ora 09.40, fiind pronunțată în aceeași zi și hotărârea.

Invocă că potrivit jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, examinarea pricinii în lipsa participanților care nu au fost înștiințați de despre data, locul și ora ședinței de judecată, reprezintă o încălcare a normelor de procedură și temei de casare a hotărârii judecătorești.

Mai indică că, instanța de apel la examinarea cauzei și pronunțarea deciziei din 07 februarie 2013, conform prevederilor art. 373 alin.(1) CPC urma să verifice în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în prima instanță.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului la 04 aprilie 2013, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 71).

Instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 04 iunie 2013 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, și a restitui pricina spre rejudecare în primă instanță din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimițând pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art.432 alin.(3) lit. d) și f). La solicitarea participanților la proces, instanța de recurs poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul prevăzut la art.432 alin.(3) lit. b).

Din actele cauzei și anume din procesul-verbal al ședinței primei instanțe din 04 iunie 2012, rezultă că cererea de chemare în judecată înaintată de către ÎI „Șveț Ivan” a fost judecat în lipsa reprezentantului Primăriei comunei Bacioi, care avea calitate procesuală de pârît.

În conformitate cu art. 102 alin. (3) și (4) CPC, comunicarea citației se realizează prin înmânarea ei participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmânează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării.

Conform art. 103 alin.(1) lit. a) și b) CPC, în citație și înștiințare se indică: instanța judecătorească, adresa ei; locul, data și ora prezentării;

Iar în conformitate cu art. 105 alin. (1) CPC, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Prin prisma normelor enunțate, instanța de recurs reține că la materialele dosarului lipsesc careva probe cu privire la citarea legală a Primăriei comunei Bacioi în prima instanță pentru ședințele din 04 iunie 2012, or din copia înștiințării anexate la dosar (f. d. 28) direct rezultă că acesta a fost citat pentru data de 04 iunie 2012, ora 10.30, pe când din încheierea primei instanțe de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare din 10 aprilie 2012, rezultă că cauza a fost fixată spre examinare pentru data

de 04 iunie 2012 ora 09.40, respectiv, la data de 04 iunie 2012 ședința judiciară a fost declarată deschisă la ora 09.40, fapt ce rezultă din procesul-verbal al ședinței primei instanțe (f.d. 34-36), în prezența reclamantului ÎI „Șveț Ivan” și reprezentantului acestuia Țeruș Vitalie, care a fost citat pentru ora 09.40, însă în lipsa pîrîtului, Primăria comunei Bacioi.

Aici instanța de recurs ține să menționeze că, articolul 206 alin. (3) CPC, acordă dreptul instanței de a judeca cauza în lipsa pîrîtului, doar în cazul în care acesta a fost înștiințat legal despre locul, data și ora ședinței de judecată, nu s-a prezentat în judecată și nu a comunicat instanței motivul neprezentării sau dacă motivele sînt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau dacă pîrîtul nu a solicitat examinarea pricinii în lipsa sa.

Față de cele ce preced, se constată că judecând cererea de chemare în judecată în lipsa reprezentantului pîrîtului Primăria comunei Bacioi, prima instanță nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participantului la proces, ce constă în posibilitatea, în primul rând, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, astfel, prin urmare fiind admisă încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) CPC.

Prin examinarea acțiunii în lipsa Primăriei comunei Bacioi a fost încălcat în mod direct dreptul ultimului la un proces echitabil, cât și principiul egalității armelor statuat de art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, or unul din principiile ale procesului echitabil este contradictorialitatea între părțile care sunt parte a procesului. Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele.

De altfel, și instanța de apel judecând apelul nu a constatat neajunsurile judecării cauzei în prima instanță și nu s-a expus asupra acestora, or, în cererea de apel, Primăria comunei Bacioi a invocat necitarea sa legală în ședința primei instanțe din 04 iunie 2012, solicitînd remiterea pricinii la rejudecare în prima instanță, pe cînd instanța de apel prin prisma art. 205 alin.(4) CPC, a constatat că Primăria comunei Bacioi a fost înștiințată legal pentru ședința de judecată pentru data de 04 iunie 2012, referindu-se în acest sens la copia citației (f.d. 28) și avizul de recepție a citației de către ultimul (f.d. 29), însă fără a verifica conținutul citației expediate în adresa Primăriei comunei Bacioi, fapt ce atestă că și judecarea apelului a fost efectuată în mod arbitrar, cu încălcarea prevederilor stipulate la art. 373 CPC.

Față de cele ce preced și reieșind din constatările enunțate, instanța de recurs constată că pricina a fost judecată cu încălcarea normelor de drept procedural, iar avînd în vedere faptul că eroarea comisă nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

La rejudecarea pricinii prima instanță urmează să țină cont de cele susmenționate și rejudecând pricina, să emită o hotărîre întemeiată și legală.

În conformitate cu 445 alin. (1) lit. c¹), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Primăria comunei Băcioi.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2013 și hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 iunie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Individuale „Șveț Ivan” împotriva Primăriei comunei Băcioi cu privire la încasarea datoriei, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Botanica mun. Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Nicolae Clima

Tamara Chișca-Doneva